

Tristan, Isolde ja 140 Suomen Wagner-seuran jäsentä Tallinnassa

Teksti: Robert Storm

Heikki Siukola oli illan ensimmäinen Tristan.

Suomen Wagner-seuran jäseniä lähti katsomaan Tallinnan *Tristan ja Isolde* -esitystä ennätysmäärä: peräti 140, mikä on noin viidennes seuran jäsenistöstä. Joidenkin

mielissä oli silti epäilyksiä. Pystyttäisiinkö tämä suurteos esittämään kunnolla varsin pienessä Estonia-teatterissa? Tallinnassa on kyllä Wagner-perinteitä. *Tannhäuser*

esitettiin siellä jo 1854, yhdeksän vuotta sen maailmanensi-illan jälkeen ja 1800-1900-lukujen vaihteessa siellä esitettiin melko paljon Wagneria. Estonia-teatterissa ei kuitenkaan ollut esitetty mitään Wagneria vuoden 1985 *Lentävän hollantilaisen* jälkeen. Talon ainoasta *Tristanista* oli kulunut 75 vuotta.

Kuva: Markku Villikka

Estonia-teatterin Tristanissa oli kaksoismiehitys. Wagner-seura pyysikin lippuja sellaiseen esitykseen, jossa laulaisi suomalaistenori **Heikki Siukola**. Kun Siukola vieraili maaliskuussa seuran tilaisuudessa, hänelle kerrottiin, että olemme tulossa katsomaan toukokuun 24. päivän esitystä. Yllättäen Siukola sanoi, ettei laula sen päivän esityksessä. Hän kuitenkin sanoi, että jos Wagner-seura ottaa yhteyttä Estonia-teatteriin ja kertoo, että 140 jäsentä haluaa nähdä hänet, laulajia saatetaan vaihtaa. Vähän ennen matkaa tiedotettiin, että Siukola luultavasti laulaisi kyseisessä esityksessä. Samaan aikaan tuli myös tieto, että hänellä oli ensi-illassa ollut flunssan takia äänellisiä ongelmia. Toukokuun 24. päivän iltana hän kuitenkin nousi Estonia-teatterin lavalle – tai tarkkaan ottaen makasi Es-

SWS:n puheenjohtaja Heikki Virri, Tristan Peter Svensson, kapellimestari Arvo Volmer ja ohjaaja Neeme Kungingas.

Kuva: Robert Storm

Wagner-seuran jäseniä illanvietossa Estonia-teatterin Sinisessä salissa.

Kuva: Robert Storm

Helen Lokutasta. Aivan alussa hän tuntui jäävän suurempiäänisen Vilismaierin varjoon, mutta onnistui pian nousemaan sieltä ja teki lopulta suuren vaikutuksen. Samoin Kurwenalina esiintynyt **Atlan Karp** ei aluksi vakuuttanut ja tuntui jopa olevan äänelleen sopimattomassa roolissa. Kolmannessa näytöksessä hän onnistui kuitenkin varsin hyvin. **Priit Volmerin** ongelmana oli auktoriteetin puute. Hän oli Markeksi liian nuori ja hänen äänenvärisäkin rooliin melko vaalea. Hänen lahjakkuudestaan ei kuitenkaan ollut epäilystäkään. Haluaisin kuulla häntä jossain muussa roolissa – sekä uudelleen Markena 20 vuoden kuluttua.

Suomessakin paljon esiintynyt Arvo Volmer on todellinen oopperakapellimestari, joka osaa ihailtavasti pitää hallinnassaan niin orkesterin kuin laulajatkin. Hän sai musiikin kuulostamaan komean draamaattiselta.

Kuva: Markku Viilikka

Isolden roolin lauloi Irmgard Vilismaier.

Vieläkin upeampi oli Irmgard Vilismaier Isoldena. Samaan tapaan kuin monia muita Wagner-sopraanoja, eräät mediat vertasivat häntä **Birgit Nilssoniin**. Tällä kertaa vertauksen voi ymmärtää ennen kaikkea samantyyppisen ulkonäön takia. Kuitenkin myös heidän äänissään on samaa. Vilismaierin ääni kuulostaa hieman mezzomaisemmalta versioltä Nilssonista. Muutamaa korkeaa säveltä lukuunottamatta ääni soi erittäin kauniisti ja ongelmattomasti. Lemmenkuolossa hän tosin alkoi kuulostaa hieman väsyneeltä. Ilmeisesti tästä johtuen kapellimestari **Arvo Volmer** antoi tälle kohtaukselle vauhtia hieman tavallista enemmän. Vilismaier on esittänyt Bayreuthissa Valkyyrian Waltrautea ja Gerhildeä sekä Jumalten tuhon toista nornaa. Suuremmista Wagner-rooleista hän on laulanut Venusta, Ortrudia ja Sieglindeä. Hän on esiintynyt jopa Brünnhildenä Trierin Valkyyriassa. Uskon hänellä olevan mahdollisuuksia nousta lähitulevaisuudessa suureksi tähtisopraanoksi.

Muissa rooleissa nähtiin varsin nuoria ja erittäin lahjakkaita virolaislaulajia. Erityisesti pidin Brangänen roolin laulaneesta

Kuva: Robert Storm

Helen Lokuta (Brangäene) ja ohjaaja Neeme Kuningas.

Neeme Kuningaan ohjausta en täysin ymmärtänyt. Sairaalasänky, sidotuja silmiä, Kurwenal lääkärinä ja Brangäne hoitajana, giljotiiniin terää muistutava liikkuva lavastuselementti, laskeutuvat lamput, jotka saavat Kurwenalin ja Melotin vajoamaan maahan, näyttämölle ilmestyvä miekka, jota ei käytetä... Pyörivä näyttämö oli mielestäni liikkeessä liian paljon. Puiilla leikkiminen rakkausduetton alussa tuntui huvittavalta. Silti jotkut näyttämökuvat olivat askeettisuudessaan kauniita.

Oopperaesityksen jälkeen oli Suomen Wagner-seuran jäsenille järjestetty tilaisuus, jossa tarjottiin ruokaa ja viiniä. Toiveikkaina odotimme, että joku laulajistakin saattaisi ilmestyä paikalle. Suureksi yllätykseksi kaikki neljän tärkeimmän roolin laulajat, Peter Svensson, Irmgard Vilismaier, Helen Lokuta ja Atlan Karp, sekä kapellimestari Arvo Volmer ja ohjaaja Neeme Kuningas tulivat illanviettoomme.

tonia-teatterin lavalla olevassa sängyssä, sillä **Neeme Kuningaan** ohjauksessa Tristan ja Isolde ovat sairaalavuoteissa.

Valitettavasti yleisölle kävi pian selväksi, että Siukolan ääni ei ollut flunssan jäljiltä vielä täysin kunnossa. Erityisesti korkeat äänet tulivat vaikean kuuloisesti. Silti ainakin minä olin yllättynyt, kun ensimmäisen väliajan jälkeen ilmoitettiin, että toisessa ja kolmannessa näytöksessä Tristanin roolin laulaa itävaltalaisenori **Peter Svensson**. Ikävää tietysti, että Siukola joutui keskeyttämään, mutta luultavasti tämä oli häneltä oikea ratkaisu – vaikka on oopperaesityksiä huonompikuntoisella-kin äänellä laulettu.

Aluksi oli vaikea tottua siihen, että Tristan oli lyhentynyt joitakin kymmeniä sekunteja ja kasvattanut takatukan. Svensson lauloi kuitenkin erinomaisesti. Kun ottaa huomioon erittäin lyhyen varoitusajan ja sen, että Svensson ei ollut harjoituksia lukuunottamatta laulanut vielä yhdessäkään tämän produktion esityksessä, hän oli suorittanut roolistaan suorastaan upeasti.

Kuva: Robert Storm

Atlan Karp (Kurwenal) keskustelemaan Wagner-seuran jäsenten kanssa.